

Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Geografii dla uczniów szkół
podstawowych województwa śląskiego w roku szkolnym 2026/2027
Etap I

I. Zakres umiejętności

- Prowadzenie prostych obserwacji, analizowanie pozyskanych danych i formułowanie wniosków na ich podstawie.
- Korzystanie z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, diagramów, danych liczbowych i tekstów źródłowych w celu pozyskiwania i przetwarzania informacji geograficznych.
- Interpretowanie map o różnej treści, ze szczególnym uwzględnieniem map Polski.
- Posługiwanie się skalą mapy oraz wykonywanie prostych obliczeń odległości.
- Określanie położenia obiektów za pomocą kierunków geograficznych i współrzędnych geograficznych.
- Odczytywanie wysokości bezwzględnej i określanie wysokości względnej oraz interpretowanie podstawowych informacji z mapy poziomicowej.
- Rozpoznawanie krajobrazów Polski oraz wskazywanie prostych zależności między składnikami środowiska przyrodniczego i działalnością człowieka.
- Lokalizowanie na mapie Polski wskazanych obiektów i krain geograficznych.
- Rozwijanie percepcji przestrzeni i wyobraźni przestrzennej oraz wykorzystywanie podstawowej wiedzy geograficznej w życiu codziennym.

II. Zakres treści

1. Mapa Polski

- mapa ogólnogeograficzna, krajobrazowa i turystyczna; legenda i treść mapy;
- skala liczbowa, mianowana i podziałka liniowa; obliczanie odległości w terenie;
- kierunki główne i pośrednie; określenie wzajemnego położenia obiektów;
- odczytywanie treści mapy Polski i planu najbliższego otoczenia.

2. Współrzędne geograficzne i ukształtowanie terenu

- szerokość i długość geograficzna; półkule północna i południowa oraz wschodnia i zachodnia;
- odczytywanie współrzędnych geograficznych punktów oraz wskazywanie punktów na podstawie podanych współrzędnych;
- wysokość bezwzględna i wysokość względna;
- poziomice i odczytywanie podstawowych informacji o ukształtowaniu terenu z mapy poziomicowej.

3. Krajobrazy Polski

- położenie na mapie głównych krain geograficznych Polski;
- krajobraz wysokogórski – Tatry;
- krajobraz wyżynny – Wyżyna Krakowsko-Częstochowska;
- krajobraz nizinny – Nizina Mazowiecka;
- krajobraz pojezierny – Pojezierze Mazurskie;
- krajobraz nadmorski – Pobreże Słowińskie;
- krajobraz wielkomiejski – Warszawa;
- krajobraz miejsko-przemysłowy – Wyżyna Śląska;
- krajobraz rolniczy – Wyżyna Lubelska;
- rozpoznawanie krajobrazów na podstawie opisów, map, fotografii i ilustracji oraz wskazywanie ich charakterystycznych cech;
- wybrane obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego związane z poznawanymi krajobrazami.

4. Orientacja na mapie Polski

- granice Polski i państwa sąsiadujące;
- Morze Bałtyckie;
- rzeki Polski;
- wybrane największe miasta Polski;

- położenie własnego regionu na mapie Polski.

5. Praca z materiałem geograficznym

- odczytywanie informacji z map, tabel, wykresów, diagramów, fotografii i prostych schematów;
- porównywanie informacji przedstawionych w różnych źródłach;
- formułowanie prostych wniosków na podstawie materiału źródłowego;
- rozpoznawanie prostych zależności między środowiskiem przyrodniczym a działalnością człowieka na przykładzie poznanych krajobrazów Polski.

III. Proponowana literatura

1. Podręczniki geografii dla szkoły podstawowej zatwierdzone do użytku szkolnego przez MEN – w zakresie treści wskazanych dla I stopnia konkursu.
2. Atlas geograficzny dla szkoły podstawowej – w zakresie mapy Polski i treści objętych wymaganiami konkursowymi.